

סקירה כללית

יש להסיר את המצור מעל עזה

תוכן העניינים

כשל הרחבת גבול שטח הדיג גדל השלל בעונת דיג הסרדינים 2.....

הפגיעה שפוגעת גדר ההפרדה בגישה למים: המקרה של ג'יוס 5.....

קהילה שלמה נעקרה זמנית זו הפעם ה-14 כשל אימונים צבאיים ישראלים 8.....

ישראל מתירה חידוש מיזמי בנייה מאושרים של האו"ם בעזה 10.....

משבר כספי ומחסור בחשמל מסכנים את רציפות הטיפול הרפואי 12.....

אלימות מתנחלים פוגעת בפרנסה מחקלאות 14.....

החודש חלו ברצועת עזה שתי התפתחויות חיוביות. ראשית, שלל הדיג במשך עונת דיג הסרדינים, שהסתיימה החודש, היה גבוה משמעותית לעומת שנים קודמות. נתון זה נובע בעיקר מההקלה בהגבלות הישראליות על הגישה לים, כחלק מהפסקת האש מנובמבר 2012 בין ישראל לחמאס, למרות ביטולה של הקלה זו לפרקי זמן מסוימים במשך שנת 2013. שנית, משרד הביטחון הישראלי אישר את חידושם של מספר מיזמי בנייה של האו"ם, לרבות מרכזי בריאות, בתי ספר, דיור ותשתית מים. מיזמים אלה הוקפאו באוקטובר 2013, לאחר גילוייה של מנהרה תת-קרקעית שהובילה מרצועת עזה לשטח ישראל.

על אף התפתחויות חיוביות אלה, נדרש הרבה יותר בכדי להקל במידה מספקת את המצוקה ההומניטרית הפוגעת באוכלוסייתה האזרחית של רצועת עזה, ולהדגיש את העובדה שבעזה הפכה הגישה לתופעה נדירה, שהיא היוצא מן הכלל ולא הכלל.

צילום: אהרון הפראות העולמי

הנגרטור החשמלי הראשי בבית החולים בבית חאמן, שנשחק והושבת פשל שימוש יתרמפי 2014

דגשים מרכזיים

- שלל הדיג בעונת הסרדינים ברצועת עזה גדל ב-27% לעומת העונה המקבילה בשנת 2013, וב-120% לעומת עונת הדיג 2012.
- מאז 2012 התרחשו 75 תקריות עקירה זמנית של קהילות שלמות במהלך תרגילים צבאיים ביישטחי אשׂ.
- מיזמי או״ם בשווי 116 מיליון דולר ברצועת עזה ממתנים במוצע 19 חודשים לאישור ישראלי, בהקשר של ההגבלות על הייבוא.

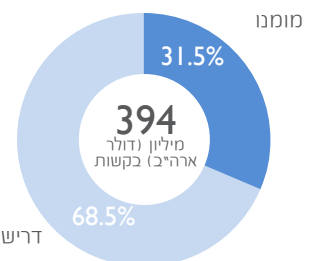
נתונים לחודש מאי

2	אזרחים פלסטינים שנהרגו (כתוצאה ישירה מסכסוך)
266	אזרחים פלסטינים שנפצעו (כתוצאה ישירה מסכסוך)
74	מבנים שנהרסו בגדה המערבית
164	בני אדם שנעקרו בגדה המערבית

תוכנית התגובה האסטרטגית 2014

394 מיליון (דולר ארה"ב) בקשות

31.5% מומנו

דרשות שלא נענו

למרות חידושם של מספר מיזמי או"ם, האיסור על ייבוא של חומרי בניין על ידי המגזר המסחרי נותר בעינו, והוא שולל מעשרות אלפי בני אדם הכנסה מעבודתם בענף הבניין, ומונע את השיפוץ או השדרוג של בתים ותשתיות. בדומה לכך, אף שלהרחבתו של שטח הדיג הנגיש נודעה השפעה חיובית על מחייתם של דייגים, הגבול הנוכחי (שישה מיילים ימיים) הוא פחות משליש משטח הדיג שהוקצה במסגרת הסכמי אוסלו, ואינו מאפשר את שפעולו והחייאתו של ענף הדיג, המעסיק נכון לעכשיו כ-3,500 עובדים, לעומת 10,000 ב-1999.

ירידה משמעותית באיכות השירותים פגעה גם היא בתנאי החיים ברצועת עזה. מדאיגים במיוחד הפערים בגישה לשירותי בריאות. בשל המשבר הפיננסי שעמו מתמודדת מדינת פלסטין, במאי 2014 אזלו כליל מהמלאי כרבע מהתרופות החיוניות. גם המחסור הכרוני בחשמל פוגם ברציפות הטיפול הרפואי בבתי חולים ומגדיל את עלויות התחזוקה והדלק.

ביוני 2014 מלאו שבע שנים לתחילת המצור על רצועת עזה, בעקבות השתלטות חמאס ב-2007. הגבלות התנועה והגישה שהוטלו בהקשר זה הרסו את המגזר הפרטי של עזה, שהיה עד אז פעיל ודינמי, ודחקו את רוב האוכלוסייה לעוני ולתלות בסיוע בינלאומי. למרות השיקולים הביטחוניים הלגיטימיים של ישראל, קרא המזכיר הכללי של האו"ם חזור וקרא להסרת המצור כדי לשים קץ לענישתה הקולקטיבית של האוכלוסייה האזרחית.

בשלה הרחבת גבול שטח הדיג גדל השלל בעונת דיג הסרדינים

הגבלות הגישה הממושכות כיבשה זכים עדיין פוגעות במחיייה החקלאית בעזה

לחודשים אפריל ומאי נודעה חשיבות קריטית למחייתם של חקלאים ודייגים עזתיים רבים, משום שזו אחת משתי עונות הסרדינים השנתיות, ועונת הקציר והאסיף של גידולים כגון חיטה ושעורה. בשנים האחרונות נפגעו שני סוגי הפעולות מהגבלות הגישה שמטילות הרשויות הישראליות על שטחי דיג לאורך חוף עזה, ועל אדמות חקלאיות לאורך גדר המערכת המקיפה את עזה (השטחים שהגישה אליהם מוגבלת). אף שב-2014 חל שיפור בגישה לעומת שנים קודמות, השפעת השיפור על ההכנסה הממשית נותרה מוגבלת, ממגוון סיבות.

עונת דיג הסרדינים

ב-14 השנים האחרונות הגביל הצבא הישראלי בהדרגה את הגישה לשטחי דיג לאורך חופי רצועת עזה. מתחילת 2009 נאסר על סירות דיג להפליג למרחק של יותר משלושה מיילים ימיים מקו החוף, וההגבלות נאכפו באמצעות "רירות אזהרה" שירו כוחות חיל הים הישראלי. כחלק מהבנות הפסקת האש שהושגו בין חמאס לישראל ב-21 בנובמבר 2012, הורחבה הגישה בים לשישה מיילים ימיים. במאי 2013 בוטלה הרחבה זו באופן זמני, בתגובה על ירי רקטות על ידי ארגונים חמושים פלסטיניים, וגבול שטח הדיג נקבע שוב לשלושה מיילים ימיים; הדבר פגע באופן חלקי בעונת דיג הסרדינים הראשונה.

למרות תנודות מסוימות הניבה הגישה המוגדלת לים מאז סוף 2012 עלייה בשלל הדגים בעונות הסרדינים של 2013, ועלייה משמעותית יותר ב-2014. באפריל-מאי 2014 נלכדו

עדכונים מהרגע האחרון:

ב-12 ביוני נעלמו עקבותיהם של שלושה בני נוער ישראלים שהיו בדרכם הביתה מהשיבות שבהן הם לומדים, בשתי התנחלויות בדרום הגדה המערבית, ועלה חשד כי הם נחטפו. אף ארגון לא קיבל אחריות, אך הרשויות הישראליות ייחסו את המעשה לתא של חמאס. בעקבות היעלמות הנערים פתחה ישראל בפעולות צבאיות רחבות היקף, במטרה המוצהרת לאתרם ולשחררם, וכן להחליש את תשתית חמאס בגדה המערבית. למבצעים ולאמצעים הנלווים אליהם, שיישם הצבא הישראלי, נודעה השפעה הומניטרית משמעותית על האוכלוסייה האזרחית הפלסטינית, והם עוררו חששות בדבר ענישה קולקטיבית. המידע והניתוח של התפתחויות אלה ייכללו בגיליון הבא של המעקב ההומניטרי, שייסקור את חודש יוני.

המידע והניתוח של ענף הדיג נמסרו על ידי ארגון המזון והחקלאות של האו"ם

בסך הכול 811 טונות דגים, נתון המייצג עלייה של 27% לעומת התקופה המקבילה ב-2013 ושל 120% לעומת העונה המקבילה ב-2012.

יחד עם זאת, שלל הדיג השנה עדיין נמוך ב-27% משלל הדיג בחודשים אפריל-מאי 2006, לפני צמצום הגישה לשישה מיילים ימיים מהחוף, והוא נמוך עוד יותר מההערכות לתקופה שלפני 2000 (תחילת האינתיפאדה השנייה). גבול הדיג הנוכחי (6 מיילים ימיים) הוא פחות משליש משטח הדיג בגודל 20 המיילים הימיים שהוקצה במסגרת הסכמי אוסלו.

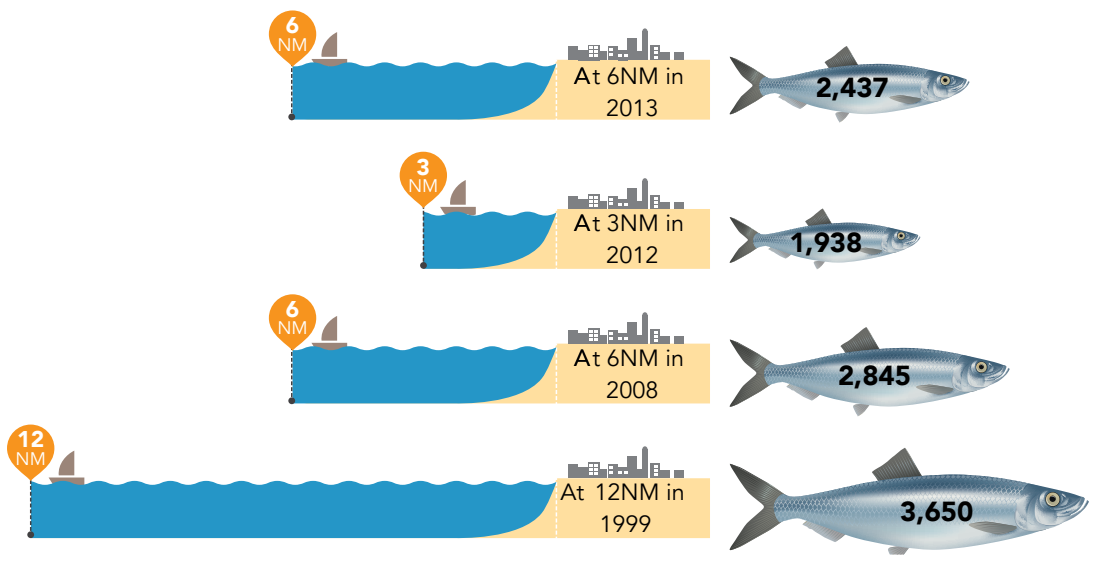
בנוסף, מאז אמצע 2013 נפגעה מחייתם של דייגים בשל המחסור בדלק, שנוצר כשהרשויות המצריות סגרו את מנהרות ההברחה מתחת לגבול מצרים עם עזה. בשל מחסור זה הטיל משרד החקלאות בעזה בכמה הזדמנויות מכסות דלק על סירות דיג, ובעקבות זאת פחת מספרן של סירות הדיג הפעילות.

ובינתיים ממשיכים דייגים להיפגע מתקריות ירי והחרמות במהלך אכיפתן של הגבלות הגישה על ידי חיל הים הישראלי. במשך אפריל 2014 התרחשו לכחות 60 תקריות של ירי על ידי כוחות ישראליים בים, ובהן נפצעו חמישה דייגים ונעצרו עשרים, וכן ו-12 סירות וציוד נתכסו וניזוקו.

עם הזמן הובילו הגורמים הללו לירידה דרמטית במספר הדייגים, מכ-10,000 בשנת 2000 לכ-3,500 ב-2013. נכון לעכשיו, כ-95% מהדייגים מקבלים סיוע הומניטרי, לרבות סיוע במזון ותוכניות ליצירת משרות שמספקים גורמים הומניטריים.¹

באפריל-מאי 2014 נלכדו בסך הכול 811 טונות דגים, נתון המייצג עלייה של 27% לעומת התקופה המקבילה ב-2013 ושל 120% לעומת העונה המקבילה ב-2012.

שלל הדיג השנתי תחת הגבלות הגישה השונות, בטונות מטריות

עונת הקציר

על שטחים חקלאיים לאורך גדר המערכת המפרידה בין עזה לישראל מוטלות זה זמן רב הגבלות גישה. בתחילת 2009 הורחבו הגבלות אלה והן כוללות שטחים במרחק של עד 1,500-1,000 מטר מהגדר. כמו בים, גם ביבשה הובילה הפסקת האש מנובמבר 2012 להקלה בהגבלות בשטחים שהגישה אליהם מוגבלת, וחקלאים דיווחו כי בפעם הראשונה זה שנים הם יכולים להגיע לאדמות במרחק של עד 300 מטר מגדר המערכת, ובמקרים מסוימים אפילו לשטחים הנמצאים במרחק של 100 מטר ממנה.²

עם זאת, גישה בטוחה מתאפשרת רק בשעות היום, והדבר מגביל את שעות העבודה של חקלאים ועובדים בחקלאות, שבדרך כלל מתחילים לעבוד מוקדם יותר. חקלאים דיווחו על יריות אזהרה שנורו כשניסו לעבוד מחוץ לשעות היום. במשך אפריל ומאי 2014 פתחו כוחות ישראלים באש לעבר עובדים חקלאיים ב-22 הזדמנויות לפחות ופצעו חמישה בני אדם, בהם שני ילדים, אחד מהם נער בן 16 שאסף חציר במרחק 450 מטר מהגדר.

רוב החקלאים שתלו באדמותיהם הקרובות לגדר הגבול הישראלית גידולי בעל, הזקוקים לתחזוקה מועטה ומניבים יכולים מועטים, בעיקר חיטה ושעורה, מאחר שאלה מצריכים את ההשקעה הכספית והסיכון הפיסי הנמוכים ביותר. הפעילות החקלאית בשטחים שהגישה אליהם מוגבלת גברה במאי, עונת הקציר לגידולים אלה. ככלל מנסים חקלאים לקצור את היכול מוקדם ככל האפשר, כדי להימנע מהפסדים בשל שריפות (הפורצות לעתים קרובות בשל תקריות ירי) או היעדר גישה. שלא כמו שלל הדיג, אין בנמצא נתונים על היקף התוצרת מהשטחים שהגישה אליהם מוגבלת, שניתן יהיה להשוותם לשנים קודמות.

למרות הגישה המוגברת, בשל חוסר הוודאות וחוסר הבטיחות שתלו רוב החקלאים באדמותיהם שליד גדר המערכת גידולי בעל, הזקוקים לתחזוקה מועטה ומניבים יכול מועט.

קבוצת העבודה לטיפול חירום בענייני מים, תברואה והיגיינה, המתאמת יוזמות של ארגונים מקומיים ובינלאומיים לא ממשלתיים וסוכנויות או"ם, תרמה לכתיבתו של פרויקט זה וסייעה לה.

הפגיעה שפוגעת גדר ההפרדה בגישה למים: המקרה של ג'יוס

שריף עומר ח'אלד, חקלאי מהכפר ג'יוס (נפת קלקיליה), חווה על בשרו את ההשפעות השליליות של גדר ההפרדה, שניתקה אותו מאדמתו וממשאבי החקלאות והמים שלו. גדר ההפרדה, שבנייתה באזור זה הושלמה ב-2003, סוטה למרחק שישה קילומטר מהקו

הירוק ומבודדת בעברה המערבי יותר מ-9,000 דונם מאדמות ג'יוס.⁴ שריף יכול להגיע לאדמותיו שבין גדר ההפרדה לקו הירוק רק באמצעות היתר מיוחד, והדבר מגביל את משך הזמן שבו הוא יכול לעבד את גידולי הפירות והירקות שלו (ראו מסגרת בנושא היתרים). אף שבג'יוס הורה לתקן את התוואי, והוראה זו אכן מתבצעת כעת, רק 2,488 דונם יושבו לג'יוס, ואילו השטחים הפוריים ביותר לגידול פירות וירקות יישארו מבודדים מאחורי הגדר.

ב-9 ביולי 2004 פרסם בית הדין הבינלאומי לצדק חוות דעת מייעצת על "ההשלכות המשפטיות של בניית חומה בשטח הפלסטיני הכבוש". בית הדין הכיר בכך שישראל "נאלצת להתמודד עם מעשי אלימות רבים, בלתי מובחנים וקטלניים נגד אוכלוסייתה האזרחית" וכי יש לה "הזכות, ואף החובה, להגיב במטרה להגן על חיי אזרחיה, [ואולם] האמצעים הננקטים חייבים להתבצע בכפוף למשפט הבינלאומי".

בית הדין קבע כי אותם קטעים של תוואי גדר ההפרדה העוברים בתוך הגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, מהווים הפרה של התחייבויותיה הבינלאומיות של ישראל במסגרת המשפט הבינלאומי. בית הדין קרא לישראל להפסיק את בניית הגדר "לרבות בירושלים המזרחית ובסביבתה"; לפרק את הקטעים שכבר הושלמו; וכן "לבטל או להכריז לאלתר על אי-נפקותן של כל פעולות החקיקה והתקנות הנוגעות לחומה".

לקראת יום השנה העשירי לחוות הדעת המייעצת של בית הדין הבינלאומי לצדק, ביולי 2014, מפרסם משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים שורה של מאמרים, במסגרת "מעקב הומניטרי", שידגישו את הפגיעה ההומניטרית המתמשכת שיוצרת גדר ההפרדה. המאמר המתפרסם החודש מתמקד בג'יוס, וישוב חקלאי בן כ-3,000 תושבים בנפת קלקיליה, שגדר ההפרדה פגעה קשות בגישת אוכלוסייתו למשאבי המים שלו.³

בנוסף על הגבלת הגישה לאדמות, ג'יוס הוא אחד מיישובים רבים שבארות המים ורשתות ההשקיה שלהם בודדו בשטח הסגור שבין גדר ההפרדה לקו הירוק. הדבר הגביל קשות את גישתו של

בנוסף על הגבלת הגישה לאדמות, ג'יוס הוא אחד מיישובים רבים שבארות המים ורשתות ההשקיה שלהם בודדו בשטח הסגור שבין גדר ההפרדה לקו הירוק. הדבר הגביל קשות את גישתו של

צילום: משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים

שריף וחקלאי עמית מג'יוס ליד מחסן פשטח שנכבד מגדר ההפרדה

הקהילות ביישובים אלה למים לצריכה ביתית, לחקלאות ולחיות משק. בגיוס מבודדת הגדר שש בארות מים; החקלאים יכולים אמנם להשתמש בבארות אלה כשיש להם גישה לאדמותיהם, אבל בנייה או פיתוח של תשתית מים בכל מקום שהוא בגדה המערבית מצריכה היתר מוועדת המים המשותפת. הוועדה כוללת אמנם מספר שווה של נציגים פלסטינים וישראלים, אך למעשה מאפשר מאזן הכוחות לישראל להטיל וטו על בקשות פלסטיניות לבארות חדשות כאגן המערבי של אקוויפר ההר, ולעכב את אישורה של תשתית מים חיונית.⁵ בנוסף על אישורה של ועדת המים המשותפת, מיזמי מים הממוקמים (ולו בחלקם) בשטח C מצריכים היתר של המנהל האזרחי הישראלי.

בגיוס המים נשאבים מהבארות במשאבות הפועלות על מנועי סולר. חיבור של המשאבות לרשת החשמל יפחית משמעותית את העלויות של שריף ועמיתיו החקלאים, ישפר את הפריורן ועקב כך יגדיל את ההכנסות. אלא שלמרות דיונים שוטפים בין עיריית גיוס למנהל האזרחי לא ניתן היתר להתקנת תשתית החשמל הדרושה ולחיבור המשאבות.

ב-2012 וב-2013 הסתייע שריף באחד המיזמים שיישם הארגון הלא ממשלתי "We Effect", במימונה של קרן החירום ההומניטרית של האו"ם.⁶ התמיכה בחמש בארות בגיוס אפשרה את השקייתם של 1,900 דונם והיטיבה עם יותר מ-250 חקלאים, שקיבלו גישה למי השקיה בכ-40% מהמחיר ששילמו קודם לכן.

היתרים

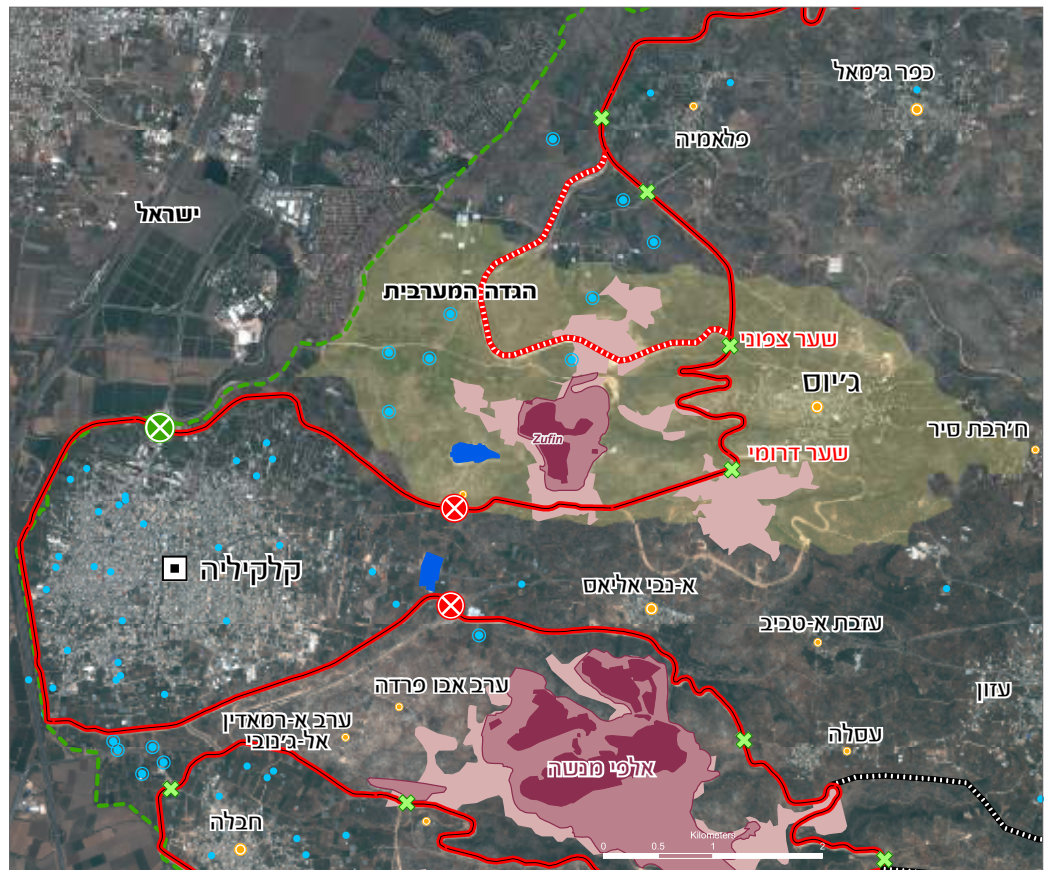

לאחר החלתו של משטרת ההיתרים והשערים בצפון הגדה המערבית ב-2003 הכריזו הרשויות הישראליות על השטח שבין גדר ההפרדה לקו הירוק שטח צבאי סגור, וחייבו פלסטינים להשיג היתרים כדי להגיע לאדמתם. במשך השנים חלו תנודות במספר ההיתרים שניתנו לחקלאים בגיוס, מ-278 היתרים שאושרו ב-2007; 292 ב-2008; 121 ב-2009; 306 ב-2011; ו-276 במחצית הראשונה של 2012.8 בין 1 בינואר

2013 לסוף מאי 2014 הוצאו לגיוס כ-706 היתרים (מתוך 923 בקשות להיתרים): מבין אלה קיבלו 210 מגישי בקשות היתרים שתוקפם לשנתיים.

שיעור אישורים זה גבוה אמנם מכפי שהיה קודם לכן, אך הוא עשוי לכלול את אותו החקלאי שקיבל מספר היתרים במהלך התקופה, והוא עדיין נמוך מהשיעור של כ-90% מתושבי גיוס שעבדו בחקלאות לפני בנייתה של גדר ההפרדה. מגישי בקשות עדיין נתקלים בסירוב משיקולים ביטחוניים, היעדר "קשר לאדמה", כתואנה שאין להם "די אדמה" או משום שאדמתם אינה נחשבת אדמה הממוקמת מאחורי גדר ההפרדה.

חקלאים תושבי גיוס בעלי היתרים יכולים להגיע לאדמתם דרך שניים מבין תשעה שערים חקלאיים בלבד שהותקנו לאורך גדר ההפרדה ונפתחים על בסיס יומי. שעות פתיחה יומיות מוגבלות, הגבלות על המספר והסוג של כלי הרכב והחומרים שחקלאים מורשים להכניס דרך השערים ומגבלות אחרות מצמצמות את הזמן, העבודה והמשאבים הדרושים לעיבוד החקלאי.

גדר שבנייתה הושלמה	יישוב פלסטיני	בארות פלסטיניות	התנחלויות וחשית צבאית שטח בנוי של התנחלות
גדר בבנייה	גבול הכפר בגיוס	מבודדות על ידי הגדר	גבולות חיצוניים של התנחלות
גדר מתוכננת	שטח מבודד על ידי הגדר (8,640 דונם)	ממזרח לגדר	שטח בתוך גבולות התנחלות
הקו הירוק	שטח ממזרח לגדר (3,980 דונם)	גישת פלסטינים מוגבלת	בסיס צבאי

"הודות לסבסוד של עלויות הסולר, מסביר שריף, "שילמתי רק 32 שקל עבור שעת שאיבה, וזה אפשר לי להשקות את האדמה שלי כל שבוע. בפעם הראשונה מאז בנייתה של גדר ההפרדה יכולנו ממש להגדיל את שטחי האדמה המעובדים, כולל אדמה שכבר התחלנו לנטוש. אפילו מספר החממות, שירד עד אז, התחיל לגדול. לרוע המזל, המיזם הסתיים בשנה שעברה ועם העלייה בעלויות הסולר אנחנו משלמים כעת עד 140 שקל לשעה. עכשיו אני לא יכול להרשות לעצמי להשקות את האדמה בכמויות כאלה. אני משתמש רק במי גשמים, ואלה לא יורדים לעתים קרובות מאוד. שוב אנחנו חוששים מפני העתיד. חיבור של המשאבות לרשת החשמל באמת יעזור לנו."

גדר ההפרדה יצרה גם מחסור חמור במים לצריכה ביתית בגיוס, משום שהיא מונעת מהתושבים לשאוב מים מבארות ומאלצת את הקהילה לרכוש מים לצריכה ביתית מהכפר השכן, עזון.⁷

במסגרת מיזם במימון הצלב האדום הבינלאומי, חובר הכפר גיוס לצינור מים העובר מתחת לגדר ההפרדה ומספק לקהילה מים זורמים. השלב הראשון של המיזם כבר יושם אמנם, אבל ההיתרים לשלב השני, לרבות התקנתם של מערכת מלאה של משאבה להגברת לחץ מים ומאגר מים, ממתינים מאז 2010 לאישור המנהל האזרחי הישראלי. חיבור לרשת החשמל, שיאפשר להפעיל הן את המשאבה הזמנית הפועלת כעת והן מתקנים עתידיים,

גדר ההפרדה יצרה מחסור חמור במים לצריכה ביתית בגיוס, משום שהיא מונעת מהתושבים לשאוב מים מבארות ומאלצת את הקהילה לרכוש מים לצריכה ביתית מהכפר השכן, עזון.

חיוני כדי להבטיח מחיר נמוך של מי השתייה, פיתרון ידידותי לסביבה למחסור המים של גיוס ואת קיימותו של המיזם כולו לטווח ארוך.

קהילה שלמה נעקרה זמנית זו הפעם ה-41 בשל אימונים צבאיים ישראלים

מאז 2012 תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים 68 תרגילי אימונים צבאיים שהיו כרוכים בעקירה

החודש, פעמיים באותו השבוע (ב-26 וב-28 במאי), אולצו כל 62 התושבים (בהם 27 ילדים) של הקהילה הבדואית חמסה אל-בקעיה, בשטח C בצפון בקעת הירדן, להתכנות לשעות אחדות מבתיהם כדי לפנות את השטח לאימונים צבאיים ישראלים. מאז 2012 נעקרו תושבי הקהילה מבתיהם באופן זמני, בנסיבות כאלה, ב-14 הזדמנויות נפרדות, לפרקי זמן שנעו משש ל-12 שעות, בשעות הבוקר המוקדמות או בלילה. עקירות כאלה משבשות את מחיית הקהילה המתכרנסת ממרעה, ולעתים קרובות זורעת בהלה ומונעת מילדים גישה לבתי ספר.

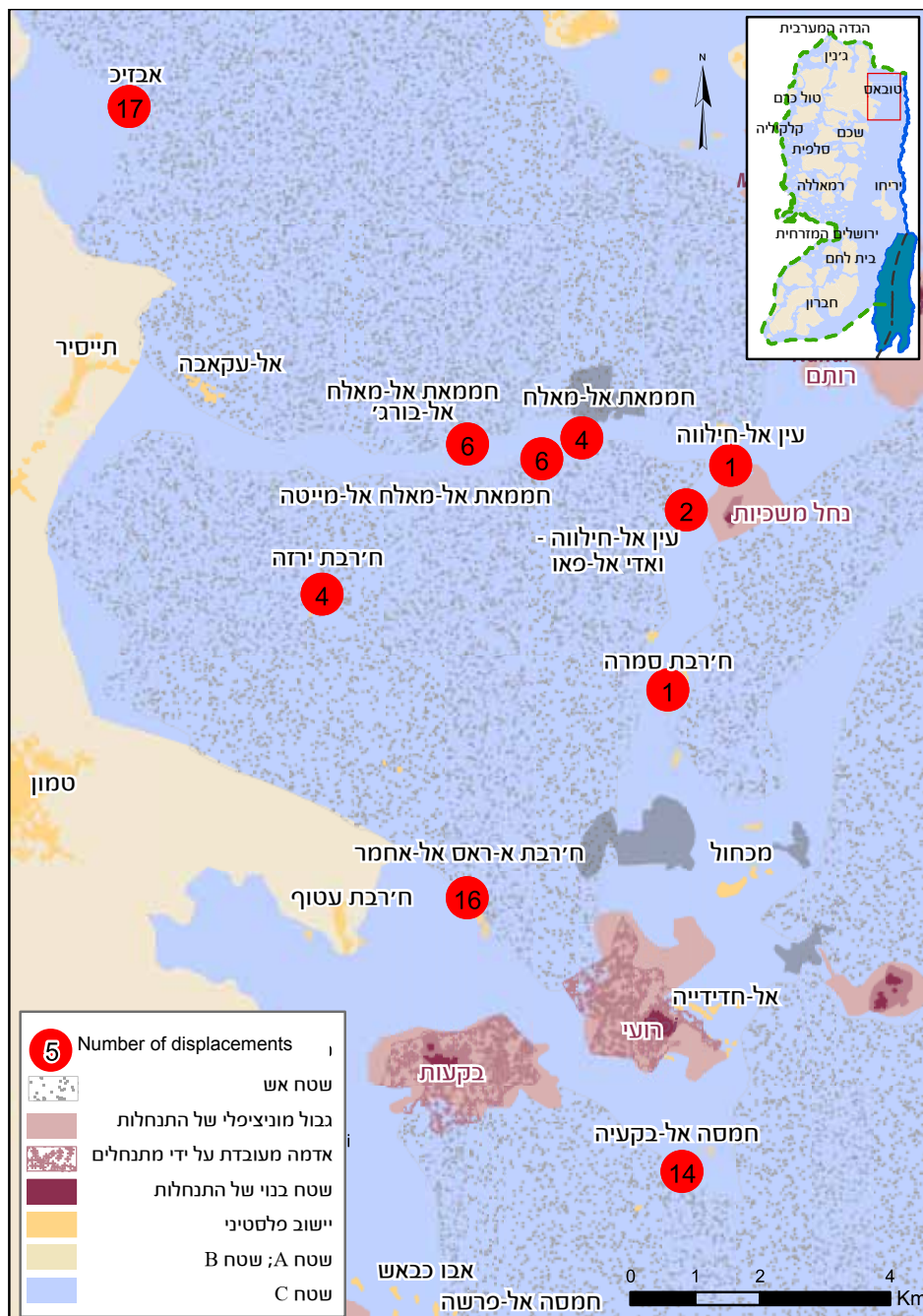
"שטחי אש" מכסים כ-18% משטח הגדה המערבית ו-56% מאזור בקעת הירדן וים המלח. צו צבאי אוסר על השהייה בשטחים אלה בלא היתר מן הרשויות הישראליות, המוענק רק במקרים נדירים. נכון לעכשיו קיימים בשטחי האש 38 אזורי מגורים של בדואים ורועים ובהם יותר מ-6,200 תושבים. יותר מ-12 אלף התושבים בחמישים אזורי מגורים נוספים, הממוקמים בקרבתם המיידית של "שטחי אש", זקוקים לגשת לאדמה למחייתם; רוב היישובים הללו קיימים בשטחים אלה עשרות שנים, רבים מהם עוד קודם להגדרתם כ"שטחי אש". בנוסף על כך ממוקמים ב"שטחי אש" עשרה מאחזים, בשלמותם או בחלקם; בפברואר 2014 הודיעו הרשויות הישראליות על כוונתן "להכשיר" בדיעבד את אחד המאחזים הללו (אביגיל) שבדרום נפת חברון.⁰¹

מתוך מיזם פרופיל הפגיעות: חמסה אל-בקעיה

היישוב חמסה אל-בקעיה ממוקם בשטח שהוכרז על ידי הצבא הישראלי שטח צבאי סגור לצורכי אימונים, או "שטח אש"; האזור שוכן מדרום להתנחלויות רועי ובקעות ולקהילה הבדואית אל-חדידייה. המרעה הוא מקור הכנסתם העיקרי של תושבי חמסה אל-בקעיה, ובבעלותם כ-3,000 כבשים. המשפחות מדווחות כי ב-1948 נעקרו מהכפר עתיר, ליד א-סמוע שבנפת חברון, וכי החברים בהן הם פליטים לא רשומים. הם מדווחים כי מאז 1948 התגוררו ברציפות באזור צפון בקעת הירדן, אבל בשל הגבלות תנועה וגישה, לרבות גישה מוגבלת לאדמות מרעה וכן הרחבת התנחלויות, התיישבו בהדרגה באופן קבוע יותר באזור עמק אל-בקעיה. על פי דיווחים, בעלי האדמה שעליה הם מתגוררים, תושבי העיירה הסמוכה טמון, מעבדים וחורשים אותה באופן סדיר. בני הקהילה מדווחים כי עד 2012 לא ראו אימונים צבאיים ישראלים באזור.⁰²

"הצורך לעזוב את בתינו במשך כל תרגיל צבאי פוגע יותר מכול בילדינו, שחווים פחד וחרדה. גם העדרים שלנו ניזוקים מכך, במיוחד הטלאים הרכים. האימונים הצבאיים גורמים נזקים ליבולים ולמבני המחיה שלנו, שנרמסים על ידי טנקים ישראלים. אנחנו מרגישים שהמטרה היא להכריח אותנו לעזוב לגמרי את היישוב שלנו", אמר תושב המקום לאחר העקירה הזמנית האחרונה.

העקירה הזמנית של קהילות ב"שטחי אש" פוגעת ביכולתן למצוא את מחייתן במרעה ולעתים קרובות זורעת בהלה ומונעת מילדים גישה בתי ספר.

מרבית "שטחי האש" הוכרזו בשנות השבעים והשמונים, אך תופעת עקירתן הזמנית של קהילות שלמות בעת תרגילים צבאיים נעשתה שיטתית רק לאחרונה. מאז פברואר 2012 תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בסך הכול 75 תקריות שפגעו ב-13 אזורי מגורים של בדואים ורועים, רובם בצפון בקעת הירדן, שבהם גרים יותר מ-18 אלף בני אדם. הצבא הישראלי מודיע על הפינוי הצפוי בהודעות בעל פה או בצווים בכתב, לרוב ימים אחדים לפני האימונים.

על פי כתבה שהתפרסמה החודש באמצעי תקשורת ישראלי, קצין צה"ל בכיר מפקוד מרכז אישר כי בזמן האחרון חלה עלייה דרמטית בתדירות ובהיקף של אימונים צבאיים, במיוחד בבקעת הירדן, וכי תרגילים מסוג זה תורמים למניעת בנייה ב"שטחי אש".¹¹

בנוסף על עקירה זמנית חוו הקהילות הממוקמות ב"שטחי אש" גם הריסות חוזרות ונשנות של מבנים בידי הרשויות הישראליות, בעילה שהוקמו בלא היתרי בנייה. מאז תחילת 2012 תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים את הריסתם של 230 בתים ומבנים אחרים בעשרה אזורי מגורים נפרדים, ששישה מהם נבחרו גם לאימונים צבאיים. באירוע האחרון, ב-1 באפריל, נהרסו בתיהן של ארבע מתוך שמונה המשפחות המתגוררות בחמסה אל-בקעיה. בהיעדר כל שטחים חלופיים שבהם יוכלו להמשיך להתפרנס ממרעה, נותרו רוב המשפחות הנפגעות באותו מקום ובנו מחדש את בתיהן ואת מבני המחיה שלהן, למרות הסיכון הגבוה להריסתם החוזרת. מרבית המשפחות הללו קיבלו אמנם מחסי חירום מסוכנויות הומניטריות, אך במקרים אחדים הרסו הרשויות הישראליות גם סיוע זה, או שהחרימו אותו.

נהגים ואמצעים אלה מעוררים חששות בדבר הסיכון לעקירה בכפייה וליצירת סביבה כופה, המפעילה על קהילות פלסטיניות ב"שטחי אש" לחץ לעזוב את האזורים הללו. המשפט ההומניטרי הבינלאומי קובע כי ניתן לבצע פינויים זמניים בהקשר של מעשי איבה פעילים, היכן שביטחונה של האוכלוסייה המוגנת או שיקולים צבאיים הכרחיים מצריכים זאת.²¹ העברה נחשבת כפויה, ולפיכך בלתי חוקית, אלא אם בחרו בני האדם הנפגעים לעבור מרצונם, בלא איום בכוח או בכפייה. לדברי מזכ"ל האו"ם, דומה כי כוונתן של הרשויות הישראליות לסלק קהילות ממקום מושבן הנוכחי בשטח שהוגדר כ"שטח אש" בדרום הר חברון, אם תיושם, "תהווה העברה בכפייה של יחידים או רבים, הנוגדת את מחויבותיה של ישראל מתוקף המשפט ההומניטרי הבינלאומי. דומה גם שכוונה זו תהיה בחזקת פינוי בכפייה, הנוגד את מחויבותיה של ישראל מתוקף משפט זכויות האדם הבינלאומי".³¹

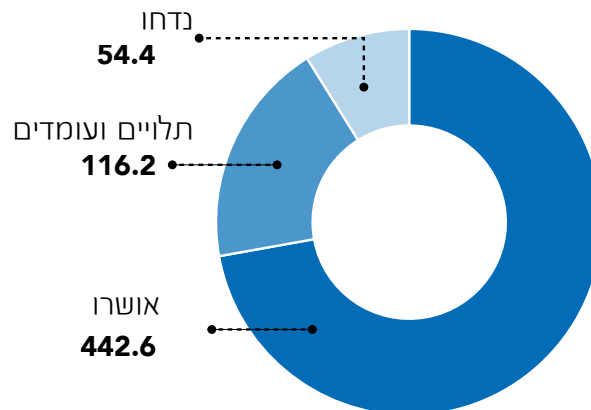
ישראל מתירה חידוש מיזמי בנייה מאושרים של האו"ם בעזה

מיזמים בשווי 116.2 מיליון דולר תלויים ועומדים למשך 19 חודשים בממוצע

באוקטובר 2013, בעקבות גילוייה של מנהרה תת-קרקעית שהובילה מרצועת עזה לתוך ישראל, עצרו הרשויות הישראליות את הכנסתם של חומרי בניין בסיסיים לארגונים בינלאומיים, וכן את הכנסתן של הכמויות המוגבלות שהותרו עבור המגזר המסחרי בעזה.⁴¹ צעד זה הוביל לעצירה מוחלטת ביישומם של מיזמי בנייה ושיקום של האו"ם, וכן של מיזמים אחרים במימון בינלאומי. הכנסתם של חומרי בניין עבור מיזמים בינלאומיים התחדשה באופן חלקי בלבד בדצמבר 2013, בעקבות מגעים בדרגים בכירים של גורמים בינלאומיים בעלי עניין.

החודש (מאי 2014) התיר משרד הביטחון הישראלי לחדש את הייבוא של חומרי בניין עבור מיזמים או חלקי מיזמים של האו"ם בשווי 14 מיליון דולר, בהם מרכזים רפואיים, בתי ספר, דיור ותשתית מים. זאת בנוסף על מיזמים מוקפאים בשווי 100.2 מיליון דולר, שיישומם חודש בהדרגה מאז דצמבר 2013. נמשכים המאמצים הפעילים להשגת הרשאה לחידושם

שווי (במיליוני דולר) של מיזמי או"ם שהוגשו לאישור על פי מצבם - יוני 2010 - מאי 2014

של מיזמים נוספים, שכבר אושרו, בשווי 12 מיליון דולר. בהתפתחות נוספת החודש, אישרו הרשויות הישראליות מיזם דיור של סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א) בשווי 16.5 מיליון דולר, 18 חודשים לאחר הגשת הבקשה. זהו האישור החדש הראשון למיזם של אונר"א (להבדיל מאישור לחידוש מיזם שהוקפא) מאז מרס 2013.

בעקבות השתלטות חמאס בעזה והטלת המצור, ביוני 2007, אסרה ישראל לחלוטין ייבוא של כל חומרי בניין לרצועה. חומרים בסיסיים מסוימים, בהם מלט, חצץ ומוטות פלדה, נותרו מוגבלים גם אחרי הקלת ההגבלות על הייבוא ביוני 2010. מאז ההקלות הורשו רק ארגונים בינלאומיים המיישמים מיזמים שאושרו על ידי הרשות הפלסטינית וישראל לייבא חומרים מוגבלים אלה.

תהליך האישור, התיאום והאימות של מיזמי שיקום בינלאומיים בעזה נותר תובעני, מגביל את יכולתן של סוכנויות לתת מענה לצרכים דחופים וכרוך בהשלכות עלות משמעותיות, המוטלות בסופו של דבר על קהילת התורמים. חשוב מכל, התהליך מונע הגשה יעילה של תוכניות סיוע לאוכלוסייה פגיעה וחלשה מלכתחילה.

בסך הכול, בין יוני 2010 למאי 2014 אישרו הרשויות הישראליות מיזמי בנייה (או חלקים של מיזמים כאלה) בשווי יותר מ-442.5 מיליון דולר, או 74% מהשווי הכולל של מיזמי הבנייה הבינלאומיים שהוגשו לאישור.⁵¹ משך הטיפול הממוצע למיזמים אלה היה 12 חודשים. עד כה הוגשו לרשויות הישראליות בקשות ליישם מיזמים בשווי 116.2 מיליון דולר, ומשך ההמתנה הממוצע לאישור הוא 19 חודשים.

הארגון הישראלי הלא ממשלתי "גישה" מדווח כי על פי מסמך הנחיות פנימי המשמש את משרד הביטחון, במקום לשחרר מיזמים לסוכנויות עם אישורם, מוחזקים מיזמים ב"מחסנית", והם משוחררים באופן "מושכל ועתי במטרה לשמר רציפות ולגיטימציה למדיניות ישראל כלפי רצועת עזה."⁶¹

מרגע שמיזם כלשהו מאושר, יש לתאם את ייבוא החומרים הדרושים עם רשות התיאום והקישור במחסום ארז. בנוהל התיאום חל אמנם שיפור עם הזמן, אך זאת בעיקר הודות

משרד הביטחון הישראלי התייר ליישם מיזמים או חלקי מיזמים של האו"ם בשווי 14 מיליון דולר, בהם מרכזים רפואיים, בתי ספר, דיור ותשתית מים. זאת בנוסף על מיזמים מוקפאים בשווי 100.2 מיליון דולר, שיישומם חודש בהדרגה מאז דצמבר 2013.

למשאבים הניכרים שהקדיש האו"ם לניהול התהליך. ב-2013 לבדה שילמה אונר"א עלויות של יותר מ-6.7 מיליון דולר עבור תוספת אנשי הסגל, התחבורה והלוגיסטיקה הנובעת מהדרישות הביטחוניות הישראליות ביחס לגישה ולמעקב אחר חומרי הבניין המיובאים דרך כרם שלום, מעבר הגבול היחיד הפתוח עם ישראל. נתון זה שווה לעלות של בניית שלושה בתי ספר של אונר"א בעזה, או לחלוקת מזון ליותר מ-800 אלף מוטבים במשך יותר מחודש.⁷¹ צופים כי דרישות נוספות שהציבו הרשויות הישראליות מאז דצמבר 2013 - כגון הדרישה שאנשי סגל בינלאומיים יבצעו מעקב יומי אחר מפעלי מלט - יגדילו את הנטל הכספי על סוכנויות האו"ם לכל אורך שנת 2014. כן מעוררים דאגה עיכובים בטיפול בבקשות לחומרים הנוספים הדרושים למיזמים מאושרים קיימים. נכון לעכשיו מאיימת סכנת עיכוב על מספר מיזמים בשווי 54 מיליון דולר, הזקוקים לחומרים נוספים - מיזם אחד כבר הוקפא בשל כך.

ב-2013 לבדה שילמה אונר"א עלויות של יותר מ-6.7 מיליון דולר עבור תוספת אנשי הסגל, התחבורה והלוגיסטיקה הנובעת מהדרישות הביטחוניות הישראליות ביחס לייבוא של חומרי בניין.

משבר כספי ומחסור בחשמל מסכנים את רציפות הטיפול הרפואי

פרק זה נמסר על ידי ארגון הבריאות העולמי

יותר מרבע מהתרופות החיוניות אזלו כליל מן המלאי בשטח הפלסטיני הכבוש

מאגרי התרופות העיקריים של משרד הבריאות בגדה המערבית דיווחו כי במאי 2014 אזלו כליל מן המלאי 150 (מתוך 525) תרופות חיוניות; ברצועת עזה דיווח בית המרקחת המרכזי של משרד הבריאות כי 118 (מתוך 481) תרופות חיוניות אזלו מן המלאי. ארגון הבריאות העולמי השיק באפריל סרטון וידיאו הממחיש עד כמה המחסור בתרופות גורם לסבל ולתחלואה מיותרים, ועלול לקצר את חייהם של מטופלים. הסרטון מתעד ילדים חולי המופיליה בעזה, ששני גורמי הקרישה החלופיים החיוניים שהם זקוקים להם נמנים עם תרופות החסרות.⁸¹

העובדה שבגדה המערבית אזלו מהמלאי תרופות רבות יותר מאשר בעזה, שם מהווה המחסור בעיה כרונית מאז 2006, מעוררת דאגה. חידוש מלאי התרופות והפריטים החד-פעמיים היה בלתי סדיר, בחלקו בשל הגירעון התקציבי של מדינת פלסטין, התורם גם למחסור בעזה. משרד הבריאות רוכש ומחזיר עלויות של תרופות לשימוש בתי חולים ומרפאות ביחס של 40%/60% לבתי מרקחת של משרד הבריאות בגדה המערבית ובעזה. עם זאת, בשל החוב של משרד הבריאות (כ-116 מיליון דולר) לחברות פרמצבטיות בשטח הפלסטיני הכבוש ובחול התקבלו ב-2014 הצעות למכרזים רק עבור שני שלישים מהתקציב השנתי לתרופות של משרד הבריאות, העומד על 120 מיליון דולר. לאחרונה אישר משרד האוצר רשימה של ארבעים תרופות מצילות חיים ויקרות עבור מטופלים מושתלי איברים, חולי סרטן, כבד או כליות, וכן תרכובות מזון מיוחדות לתינוקות, אך לא סביר שהתרופות ברשימה יירכשו בקרוב.

מאז יולי 2013 ניכרה ירידה משמעותית בהכנסה של תרומות של תרופות דרך מצרים, בשל ההגבלות החמורות שהטילו הרשויות המצריות על מעבר רפיח בעזה, יחד עם המצב הביטחוני המעורער בסיני. כן איבדו מטופלים את אפשרות הגישה לבתי חולים במצרים

דרך רפיח; באפריל 2014 עברו את הגבול למצרים רק שבעה מטופלים, לעומת יותר מ-4,400 באפריל 2013. נוהלי התיאום והבדיקה המחמירים במעבר עם ישראל גרמו גם הם לעיכוב של משלוחי תרופות מהגדה המצרית והוסיפו לעלויות התובלה.

המחסור הכרוני בחשמל בעזה, יחד עם הפעלתה החלקית של תחנת הכוח של עזה, פוגמים ברציפות הטיפול בכתי החולים. החשמל בכל רחבי עזה מסופק רק 12 שעות ביממה. את קשיי האספקה מחרף לאחרונה המחסור בדלק להפעלת גנרטורים לשעת חירום, הנובע מן האמצעים שנקטו הרשויות המצריות נגד המנהרות הבלתי חוקיות ששימשו להברחת דלק זול. גנרטורים לשעת חירום הפכו לאביזרים נפוצים בכתי עסק ומשקי בית בעזה היכולים להרשות לעצמם דלק ומסוגלים להשיגו.

בתי החולים בעזה שומרים גנרטורים חשמליים עצמאיים בעלי קיבולת בינונית, הפועלים על סולר, עבור חדרי ניתוח, כדי להימנע מהפסקות חשמל במעברים היומיים מקווי החשמל הראשיים לגנרטורים לשעת חירום.

שיפא, בית החולים המרכזי בעזה, חיבר את כל ששת חדרי הניתוח שלו למערכות אל-פסק, היכולות להבטיח אספקת חשמל למערכות תומכות חיים במהלך ניתוחים. חדר הניתוח המיוחד לניתוחי לב פתוח והיחידה לטיפול נמרץ לאחר ניתוחי לב מחוברים למערכת אל-פסק 24 שעות ביממה, לרבות מכונת הנשמה וציוד ניטור. ככלל, רק יחידות טיפול נמרץ המכילות מערכות תומכות חיים מתקדמות מחוברות למערכות אל-פסק; מערכות תאורה, מכשירי שאיבה, מיזוג אוויר וציוד אחר אינם מחוברים אליהן. ציוד סטנדרטי אחר של חדרי ניתוח, לרבות אוורור וצינון, סינון אוויר בוואקום ומכונות שאיבה אינם פועלים בעת הפסקות חשמל. גם בחדרי ההתאוששות יש הפסקות חשמל קצרות בעת המעבר בין קווי החשמל לגנרטורים. הפסקות החשמל התכופות פוגעות במכונות מסוימות, הזקוקות לכיול ולאחרול בכל פעם שהחשמל נפסק, והדבר מגדיל את ההוצאות על חלפים ותחזוקה וכן את עלויות הדלק.

צילום: אתגן הבריאות העולמי

בית החולים לילודות "אמיהת" בתל א-סולטן

שלושה מטופלים מתו בהמתנה להגיע לטיפול רפואי בישראל ובמצרים

במרס 2014 מתו שלושה מטופלים מעזה בעודם ממתינים להגיע לטיפול רפואי ביעדים בישראל, דרך מעבר ארז, ובמצרים, דרך מעבר רפיח. אסיה, חולת לב בת 28, מתה שעות ספורות לאחר שעברה ריאיון ביטחוני בשב"כ הישראלי, כתנאי לטיפול בבקשתה להיתר נסיעה דרך מעבר ארז. בקשה להיתר שהגישה קודם לכן נדחתה בספטמבר 2013. נאיפה, חולת סרטן השד בת 64, מתה אחרי שהמתנה שישה שבועות להיתר לעבור במעבר רפיח ולהמשיך טיפול במצרים. לתינוק בן שלושה חודשים, שסבל ממחלת לב מולדת, נמצאה חסות שתאפשר להביאו לניתוח באיסטנבול, אך הוא נפטר אחרי המתנה בת שישה שבועות לאישור להגיע לטורקיה דרך מצרים.

אלימות מתנחלים פוגעת בפרנסה מחקלאות

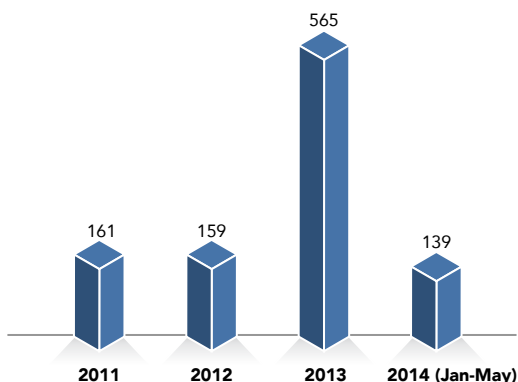
ישראל נוקטת אמצעים חדשים לשיפור אכיפת החוק

בחודש מאי תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בסך הכול 27 תקריות שבהן מתנחלים בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, פצעו פלסטינים (שבע תקריות) או הסבו נזק לרכוש פלסטיני (עשרים תקריות). המספר הכולל של מתקפות מסוג זה שתועדו החודש נמוך מעט מהממוצע החודשי שתועד מאז תחילת 2014 (28 תקריות) ובשנת 2013 (שלושים תקריות). במשך החודש תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים גם 11 אירועים שבהם פלסטינים פצעו ישראלים (שלוש תקריות) בגדה המערבית, בעיקר מתנחלים, או הסבו נזק לרכושם (שמונה תקריות).

בסך הכול נפצעו במאי 13 פלסטינים, בהם שמונה ילדים, מידי מתנחלים או מידי כוחות ישראליים שהתערבו בתקריות במעורבות מתנחלים: שלושה נורו בתחמושת חיה, שבעה הותקפו והוכו ושניים נפגעו מאבנים. תקריות שבהן נפגע רכוש פלסטיני כללו עקירה או גרימת נזק ל-355 עצים לפחות, רובם עצי זית, והשחתה של ארבעה כלי רכב. בנוסף על כך, במהלך החודש דווח על עשרות תקריות של אלימות, הפחדה ומניעת גישה על ידי מתנחלים נגד פלסטינים, שלא הסתיימו בפציעה או בנזק לרכוש (כלומר, לא נכללו בנתונים שלעיל).

אלימות מתנחלים סביב ההתנחלות בת עין (נפת בית לחם)

עצים פלסטינים שהושחתו בקרבת ההתנחלות בת עין

חמש מהמתקפות שביצעו מתנחלים ושתועדו החודש התרחשו בקרבת ההתנחלות בת עין שבנפת בית לחם. ב-11 במאי כרתו מתנחלים חמישים גפנים וחמישה עצי זית השייכים למשפחה מבית אומר שסבלה בשנים האחרונות ממתקפות חוזרות ונשנות מסוג זה. התקרית התרחשה למרות אמצעים שיישמו הרשויות הישראליות בחודשים האחרונים כדי למנוע את הישנותן

בשנים האחרונות נעשו האלימות וההפחדה כלפי פלסטינים בסביבות ההתנחלות בת עין לשיטתיות, והן פוגעות בביטחון הפיסי ובפרנסה מחקלאות של תושבי ארבעה יישובים סמוכים.

”לאחים שלי ולי יש 88 דונם אדמה פורייה באזור ואדי אבו א-ריש. בעשר השנים האחרונות אנחנו סובלים מהטרדות והתקפות בלתי פוסקות מידי מתנחלים מההתנחלות בת עין. בהתקפה אחת, ב-2009, באה קבוצה מהם לאדמה שלנו כשהייתי שם והתחילה להרביץ לי עד שאיבדתי את ההכרה. אושפזתי וכמעת מתתי. עד 2003 האדמה הניבה יפה והייתה רווחית, אבל עכשיו כבר לא. יותר מדי עצים נעקרו או ניזוקו, ואנחנו צמצמנו עבודות תחזוקה חיוניות או שהפסקנו לגמרי לבצע אותן, בגלל הפחד. הגשנו הרבה תלונות למשטרת ישראל, ובשנה שעברה, בתמיכת ”רבנים לזכויות אדם“, פנינו לבית משפט ישראלי כדי לתבוע שיעשו משהו לבלום את המתנחלים. אני אופטימי ביחס לפסיקה של בית המשפט, אך שאצטרך לסמוך על הנכונות של הצבא ליישם אותה.”

מוחמד סלייבי, בן שבטים מבית אומר

הרשויות הישראליות הכריזו על מספר אמצעים, שחלקם מיושמים בפועל וחלקם נבחנים, לטיפול בפערים הקיימים באכיפת החוק בכל האזור באלימות מתנחלים.

של התקפות מתנחלים על משפחה זו, שעתרה לבג"ץ (ראו עדות במסגרת). אמצעים אלה כוללים ליווי צבאי לחקלאים בעת שהם שוהים בשדות, עד פעמיים בשבוע, בכפוף לשיקולים מבצעיים, התקנת גדר בין ההתנחלות לבין חלקת האדמה של המשפחה, וסיורים סדירים.⁹¹

מעקב שוטף שמבצעים ארגונים הומניטריים וארגוני זכויות האדם מצביע על כך שבשנים האחרונות נעשו האלימות וההפחדה כלפי פלסטינים בסביבות ההתנחלות בת עין לשיטתיות. האלימות פגעה קשות בביטחונם הפיסי של תושבי ארבע נקודות יישוב סמוכות - בית אומר, סאפא, אל-ג'בעה ונחלין - ובאפשרותם להתפרנס מחקלאות. התקריות שמשרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים תיעד באזור מאז 2010 כוללות, בין היתר, את הריגתו של ילד פלסטיני (ינואר 2011), פציעתם של 14 בני אדם (ארבעה מהם ילדים), הצתה של שלוש חלקות אדמה ועקירה או גרימת נזק ליותר מאלף עצים.

אכיפת החוק: אמצעים חדשים, חששות ישנים

בחדשים אפריל ומאי תועדה בתוך ישראל שורה של מתקפות שיוחסו לקבוצות ימין/מתנחלים ישראליות ואשר פגעו ברכוש השייך לפלסטינים אזרחי ישראל או במוסדות הממוקמים ביישוביהם (שלא נכללו בנתונים שהובאו לעיל).⁹² מתקפות אלה עוררו גינויים נרחבים מצד בכירים בישראל, לרבות ראש הממשלה והנשיא,¹² וכן הכרזה על מספר אמצעים, שחלקם כבר מיושמים בפועל וחלקם נבחנים, לטיפול בפערים הקיימים באכיפת החוק. אמצעים אלה כוללים, לדברי אמצעי התקשורת הישראליים, שימוש במזל"טים על

ידי המשטרה למעקב אחר אלימות מתנחלים באזורים רגישים בגדה המערבית,²² הקמת תחנת משטרה בהתנחלות יצהר (נפת שכם), שהייתה המקור למתקפות חוזרות ונשנות,³² והאפשרות להכריז על קבוצות המבצעות מתקפות נגד פלסטינים כעל "ארגוני טרור".⁴²

הכשל של הרשויות הישראליות לאכוף במידה מספקת את שלטון החוק בכל האמור באלימות מתנחלים נגד פלסטינים מהווה זה מכבר מקור לדאגה. לדברי הארגון הישראלי "יש דין", כ-84% מהתלונות שהגישו פלסטינים בשנים 2005 עד 2013 שאחריהן עקב הארגון נסגרו, בעיקר בשל כשלי חקירה. היבטים מסוימים של המערכת הנוכחית חותרים באופן פעיל נגד שלטון החוק, משום שהם מניאים פלסטינים מפני הגשת תלונות. ברוב המקרים חקירות פליליות של אלימות מתנחלים נגד פלסטינים נסגרות בלא הגשת כתב אישום.

הערות

1. 2,000 בני אדם נוספים תלויים למחייתם באופן עקיף בתעשיית הדיג וכ-35,000 בני אדם תלויים למחייתם בהכנסה מדיג.
2. היעדר הנחיות עקביות מצד הרשויות הישראליות בדבר ההגבלות הממשיות יצר בלבול מסוים, ואף חשש. בעקבות ההסכם מנובמבר 2012 הודיע מתאם פעולות הממשלה בשטחים (מתפ"ש) לקהילה ההומניטרית כי מותר לחקלאים להגיע לאדמותיהם במרחק של עד 100 מטר מגדר המערכת, ודבר זה פורסם באתר האינטרנט של מתפ"ש ב-25 בפברואר 2013. ב-10 במרס 2013, בתשובה למכתב בנושא מארגון "גישה", קבע דובר הצבא הישראלי כי נאסר על יחידים להגיע למרחק של 300 מטר מגדר המערכת. במאי 2014 בתגובה על דוח שפרסם ארגון Human Rights Watch, אמר דובר צה"ל באמצעי התקשורת כי "מגבלת 100 המטרים מגדר המערכת... ידועה ונפוצה", וכי אנשים שמתקרבים לגדר "מסכנים את עצמם".
3. ראו: OCHA Special Focus: The Humanitarian Impact of the Barrier, Update No. 8: Four Years after the Advisory Opinion of the International Court of Justice on the Barrier, July 2008, p. 16.
4. העתקת תוואי ב-2009, בעקבות החלטת בג"ץ משנת 2005, "החזירה" כ-600 דונם.
5. לפרטים נוספים וניתוח ראו The World Bank, Assessment of Restrictions on Palestinian Water Sector Development, 2009.
6. המיזם יושם בשותפות עם המרכז לפיתוח כלכלי וחברתי של פלסטין (ESDC) במימון קרן החירום ההומניטרית, מאגר מימון משותף בפיקוח המתאם ההומניטרי, המנוהל על ידי משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים. מטרת הקרן היא למנוע שחיקה נוספת של המחיייה החקלאית, וכן עקירה אפשרית מהאזור. ראו "תמיכה במחיייה החקלאית של קהילות המושפעות לרעה על ידי הגדר", "מעקב הומניטרי", נובמבר 2013. http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2013_12_16_hebrew.pdf
7. ICRC (2014) Water flows under the West Bank Barrier, <http://blogs.icrc.org/ilot/2014/05/22/water-to-4000-villagers-in-jayyous/>
8. בצלם, "חיים בהפרעה: ההשפעות ארוכות הטווח של גדר ההפרדה", אוקטובר 2012, עמי 38. אין מידע זמין לשנת 2010. http://www.btselem.org/download/201210_arrested_development_heb.pdf
9. נתונים מתוך מיזם פרופיל הפגיעות, משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים.
10. חיים לוינסון, "המדינה מבקשת להכשיר מאחז בשטח אש בו דרשה להרוס כפרים פלסטיניים",

"הארץ", 1 ביוני 2014.

11. עמירה הס, "צה"ל מודה: אימונים בשטחי אש בגדה משמשים לסילוק אוכלוסייה פלסטינית", "הארץ", 21 במאי 2014.

12. Secretary-General's Report to the General Assembly on the human rights situation in the occupied Palestinian territory, including East Jerusalem, August 2013, pg. 10 - 11.

13. ש.ם.

14. בשלהי דצמבר 2012, כחלק מהבנות הפסקת האש, החלה ישראל להתיר את הכנסתם, דרך מעבר כרם שלום, של עשרים מטעני חצץ ביום עבור המגזר הפרטי - הפעם הראשונה מאז יוני 2007 שבה הותר ייבוא מסוג זה למגזר הפרטי. ב-22 בספטמבר הורחבה מכסה זו לשבעים מטעני חצץ, מלט ומוטות פלדה ביום לשימוש מסחרי, כמענה חלקי למחסור החמור בחומרי בניין שנוצר בשוק לאחר שמצרים סגרה את מנהרות ההברחה, שהיו עד אז המקור היחיד לחומרים אלה עבור המגזר הפרטי.

15. בתוכנית הבנייה של האו"ם לעזה כלולים 289 מיזמים בשווי 613.2 מיליון דולר (מאשרים, ממתנים לאישור או כאלה שנפסלו). היא כוללת יותר מ-9,000 יחידות בנייה, 107 בתי ספר, 14 מתקני בריאות ו-52 מיזמי מים, תברואה, חשמל ותשתית. שווי המיזמים שאושרו מוערך ב-442.5 מיליון דולר.

16. "נספח ג': נוהל מימוש פרויקטים במימון בינ"ל ברצועת עזה", <http://www.gisha.org/UserFiles/File/freedomofinformation/appendixC-Goods.pdf>

17. 6.7 מיליון הדולר הללו אינם כוללים אינפלציה (המחירים מאמירים ככל שהמיזמים מעוכבים ואז נאלצת אונרי"א לצמצם את היקף המיזם או לבקש מימון נוסף מתורם), אינם כוללים תשלומים מתמשכים של סיוע במזומן עבור מחסה זמני למי שממתנים למחסה חדש, ואת המחיר שמשלמים אונרי"א ועובדיה באובדן אמינות בתוך הקהילה בעזה, ממוטבים ועד קבלנים ובקרב קהילת התורמים.

18. ניתן לצפות בסרטון כאן: <https://www.youtube.com/watch?v=MHuFSLldrfY>

19. בג"ץ 4103/12, עבדאלחמיד גיאבר אלוהדין ואחי ני משרד הביטחון ואחרים, בקשת פרקליטות המדינה, 18 בנובמבר 2013.

20. ראו אלי אשכנזי, "פשע שנאה בגליל: נוקבו צמיגים ורוססו כתובת נאצה בכפר גוש חלב", הארץ, 3 באפריל 2014. משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים אינו עוקב אחר תקריות מסוג זה בתחומי ישראל.

21. אחרי מתקפה אחת כזו אמר ראש הממשלה בנימין נתניהו: "מה שקרה בכורדיס זה דבר מקומם ואנו פועלים לתפוס את האחראים. הגדלתי את היכולות לטובת העניין ואנו משתמשים באמצעי שבי"כ". כן אמר כי המעשה "נוגד את המהות והערכים שלנו". יהונתן ליס, הארץ, 30 באפריל 2014.

22. חיים לוינסון, "המשטרה מפעילה מזלייטים במעקב אחר מבצעי פשעי השנאה בשטחים", הארץ, 16 במאי 2014.

23. חיים לוינסון ויניב קובוביץ, "המשטרה תקים תחנת קבע ביצורה", הארץ, 18 במאי 2014.

24. חיים לוינסון, "חוות דעת של הפרקליטות: הכרזה על תג מחיר כפעולת טרור לא תועיל", 2 ביוני 2014.

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_06_24_english.pdf

טבלאות עם נתונים מפורטים על מדדי הגנה ניתן לקרוא בדוח בשפה האנגלית,

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_06_24_english.pdf

לפרטים ולמידע נוספים נא לפנות למר יחזקאל ליין, lein@un.org, טל: 5829962 02